

Kellelt:	Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevjuhtkond
Kellele:	Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatusele
Kuupäev:	12.10.2026
Koostas:	Piret Zahkna, finantsjuht-analüütik
Teema:	RE/RES protsess

Kokkuvõte:

ELVLilt oodatakse 2027. aasta riigieelarve ja 2027–2030 riigi eelarvestrateegia läbirääkimiste lõpp-protokolli allkirjastamist. Samal ajal on lahendamata 2025. aasta läbirääkimistel seatud eesmärk viia toetusfondi vahendid KOVide tulubaasi alates 2027. aastast.

Reformi eelnõu on ette valmistatud ja läbinud kolm kooskõlastusetappi, kuid esialgsest menetlusajakavast ei ole kinni peetud. Eelnõu esitati valitsuse istungile alles 28. septembril 2026. Valitsuse heakskiit ja reformi edasine käik on endiselt selgusetud. Esitatud lõpp-protokollis puudub selle küsimuse läbirääkimistulemus.

Taust:

2025. aasta läbirääkimiste lõpp-protokollis kajastus eesmärk viia põhikooli haridustoetus, välja arvatud õpetajate palgatoetus, KOVide tulubaasi alates 2027. aastast. Esialgse ajakava järgi pidi eelnõu jõudma valitsusse 2026. aasta I kvartalis ja Riigikogu menetlusse II kvartalis.

Ettevalmistatud mudel näeb ette KOVidele laekuva füüsilise isiku tulumaksuosa suurendamise 10,23%-lt 10,58%-le ehk 0,35 protsendipunkti võrra ning ülejäänud vahendite suunamise tasandusfondi.

Riigieelarveneutraalse mudeli puhul väheneksid 2027. aastal osade KOVide tulud võrreldes reformita olukorraga kuni 0,1% tulubaasist. ELVL on taotlenud täiendavat 3,4 miljonit eurot, et ükski omavalitsus ei kaotaks reformi tõttu tulusid.

Sisu:

Ettevalmistatud mudel näeb ette KOVidele laekuva füüsilise isiku tulumaksuosa suurendamise 10,23%-lt 10,58%-le ehk 0,35 protsendipunkti võrra ning ülejäänud vahendite suunamise tasandusfondi.

Riigieelarveneutraalse mudeli puhul jääks 2027. aastal osale KOVidest kuni 0,1% suurune tulude vähenemine võrreldes reformita olukorraga. ELVL on taotlenud lisarahastust vähemalt nullmõju tagamiseks kõigile omavalitsustele 3,4 miljonit eurot.

Eelnõu tegelik menetlus on kujunenud järgmiselt:

- 10.12.2025 esitati väljatöötamiskavatsus kooskõlastamiseks, tähtajaga 09.01.2026.
- 10.04.2026 algatati eelnõu esimene kooskõlastusetapp, tähtajaga 04.05.2026. ELVL vastas 04.05., Rahandusministeerium 19.05.
- 04.06.2026 algatati teine kooskõlastusetapp Justiits- ja Digiministeeriumiga. Tähtaeg oli 18.06., vastus registreeriti 19.06. märkustega.
- 23.07.2026 algatati kolmas kooskõlastusetapp Justiits- ja Digiministeeriumiga. Pikendatud tähtaeg oli 13.08., vastus registreeriti 18.08. märkustega.
- 15.09.2026 toimunud läbirääkimistel rõhutas ELVL reformi elluviimise vajadust. Ministeeriumi sõnul oli eelnõu ette valmistatud ja täiendava 3,4 miljoni euro leidmine arutamisel.
- 17.09.2026 saabus ELVL mitteametlik teadmine, et lisarahastust ei saa.
- 28.09.2026 esitas REM ninister eelnõu Vabariigi Valitsuse istungile. EISi toimiku viimane kajastatud etapp on esitamine.

Esialgsest ajakavast ei ole kinni peetud. Eelnõu jõudis valitsusele esitamiseni alles septembri lõpus, kuigi selleks ajaks pidi esialgse kava järgi olema alanud juba Riigikogu menetlus. Reformi kavandatud jõustumiseni 1. jaanuaril 2027 on seetõttu jäänud oluliselt vähem aega. Valitsuse tasandil on lahendamata otsus, kas reformiga minnakse edasi ja millistel rahastamistingimustel.

Esitatud lõpp-protokolli tabelites on 2027. aasta KOVide tulumaksuosa endiselt 10,23% ja tasandusfondi maht 138 miljonit eurot. Reformi kavandatud rahastamismudel neis ei kajastu.

15. septembri koosoleku protokollist ei selgu, mida arutati tulumaksuosa suurendamise ega reformi jätkamise kohta juhul, kui lisarahastust ei leita. ELVL palus seda osa töökorra punkti 21 alusel täpsustada ning pakkus vajaduse korral sõnastuse kontrollimist koosoleku salvestuse põhjal.

Lõpp-protokollis puudub reformi tegelik läbirääkimistulemus. ELVL palus töökorra punktide 19 ja 19.1 alusel kajastada kokkulepet või selle puudumisel lahkarvamust koos poolte seisukohtade ja põhjendustega.

Lisaks protokollide täpsustamisele palus ELVL poliitilist selgust, kas ettevalmistatud tulubaasireformi eelnõu esitatakse valitsusele ja reformiga minnakse edasi. ELVL rõhutas, et see on lõpp-protokolli allkirjastamise üle otsustamisel määrava tähtsusega ning seetõttu ei saa praegu lubada kiiret allkirjastamist.